

GENERELT OM OVERVÅGNING GENNEM LYD OG BILLEDER

Jeanette Justesen

Arbejdsrettens dag | 10. Juni 2022

Overvågning gennem lyd og billeder

Afgræsning

- Det vi taler om, er arbejdsgiverens overvågning af de ansatte på arbejdspladsen via TV-overvågning eller lydoptagelse.
- Kontrolforanstaltning indført for at kunne føre kontrol med medarbejderne (kvalitet, effektivitet, efterlevelse af forskrifter og retningslinjer m.m.) og altså ikke alene for at være kriminalitetsforebyggende.

Overvågning gennem billeder

Ved TV-overvågning forstås det fænomen, at en person observerer, og i nogle tilfælde registrerer, en anden persons adfærd ved hjælp af fjernbetjent eller automatisk virkende kamera.

(TV-overvågning-§ 1 ved "TV-overvågning" forstås vedvarende eller regelmæssigt gentagen overvågning af personer. Det er uden betydning, om der sker billedoptagelse, eller om billederne blot vises på en TV-skærm eller lignende).

Overvågning gennem lyd

- Aflytning af medarbejderens telefonsamtaler med 3. mand
- Aflytning af rum hvor de ansatte opholder sig
- Lydoptagelser i forbindelse med TV-overvågning

(Optagelse af samtaler arbejdsgiveren selv deltager i, er ikke som sådan en kontrol/overvågning)

Hovedspørgsmål

I hvilket omfang og på hvilken måde må arbejdsgiver overvåge de ansatte, og hvilke rettigheder har de ansatte i den forbindelse?

En rodet butik – flere regelsæt som skal iagttages:

- Arbejdsretlige regler
- Privatlivets fred/ EMRK
- Lov om TV-overvågning
- Straffeloven
- Databeskyttelsesregler

Arbejdsretlige regler – Kontrolaftaler

På både de private og de offentlige områder er der indgået aftaler om brug af kontrolforanstaltninger.

Kontrolaftalerne kodificerer retspraksis om ledelsesrettens rammer.

De fleste kontrolaftaler på de offentlige områder er stort set identiske med DA/FH kontrolaftalen, som blev indgået i 2001 (2006). Sådanne offentlige kontrolaftaler skal som udg. fortolkes på samme måde som DA/FH aftalen, jf. FV2009.0115)

Hvad er kontrolaftalernes selvstændige indhold – Hovedtræk

Kontrolaftalerne foreskriver en procedure, som skal følges, hvis en arbejdsgiver ønsker at indføre kontrolforanstaltninger:

- Underretning af medarbejderne mindst 6 uger før foranstaltningen tages i brug (TR og SU)
- Undtagelse: Hvis formålet med kontrollen vil forspildes, (gælder ikke ved TV-overvågning, (Carlsberg AR2015.0315))
- Forbud mod kontrolforanstaltninger på hjemmearbejdspladser.

Retlig standard

Kontrolaftalerne bekræfter, at arbejdsgiver har ret til at gennemføre kontrolforanstaltninger, men fastlægger kun meget overordnede begrænsninger i forhold til denne ret, nemlig kravet om at kontrolforanstaltninger skal:

- have et fornuftigt formål
- ikke må have en krænkende form
- ikke må forvolde lønmodtagerne tab eller nævneværdig ulempe
- være sagligt og driftsmæssigt begrundet
- rimeligt forhold mellem formål og midler (proportionalitet)

Der er tale om retlige standarder. De arbejdsretlige regler indeholder ikke klart formulerede grænser for arbejdsgiverens ret til at overvåge. Reglerne skal derfor vurderes konkret og i samspil med andre regler.

Lov om TV-overvågning

Lovens titel er ambitiøs, men loven indeholder ikke nogen nærmere angivelse af, hvad en arbejdsgiver må eller ikke må i forhold til overvågning af arbejdspladsen.

I § 3 angives det således alene, at en arbejdsgiver som ønsker at benytte TV-overvågning på arbejdspladsen, ved skiltning eller på anden måde, skal give medarbejderne information herom.

I lovens § 3b henvises der til databeskyttelsesreglerne.

Retten til privatliv – EMRK art. 8

EMRK art. 8, stk. 1 *”Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance”.*

- Selvom man er ansat, og den tid man bruger som ansat er betalt af arbejdsgiveren, har man stadig ret til et privatliv.
- Retten til privatliv er en fundamental rettighed, som også gælder (med visse indskrænkelse), når man er på arbejde.

EMRK artikel 8

- TV-overvågning vil efter omstændighederne kunne udgøre en krænkelse af artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.
- EMD har flere gange efterprøvet, om de nationale domstole har foretaget en rimelig afvejning mellem en medarbejders krav på respekt for privat livet på den ene side, og på den anden side en arbejdsgivers interesse i at beskytte hans ejendomsret, således som denne er garanteret i artikel 1 i konventionens protokol nr. 1., samt ” the public interest in the proper administration of justice”.

Afgørelser fra EMD

Domstolens afgørelser om TV-overvågning

- 5. oktober 2010 420/07 Köbke v. Germany
- 9. januar 2018 (1874/13 og 8567/13) López Ribalda m.fl. V Spain
- 28. november 2017 (70838/13) Antovic and Mirkovic v. Montenegro

Strafferetlige regler

- Privatlivet beskyttes af straffelovens bestemmelser i kap. 27 om freds- og æreskrænkelser – reglerne gælder også for arbejdsmarkedet.
- Ikke noget egentligt forbud mod TV-overvågning. Dog fastslås det i § 264a, at det er strafbart at overvåge ikke-frit tilgængelige områder, der i denne sammenhæng er områder, hvor kun ansatte har adgang.
- Trods den brede formulering beskytter bestemmelsen alene TV-overvågning af enkeltmandskontorer.

Blufærdighedskrænkelser

- Straffeloven udelukker endvidere, at der kan ske TV-overvågning af toiletter, omklædningsrum, baderum mm. Overvågning af sådanne lokaliteter vil efter omstændighederne kunne være en overtrædelse af § 232 om blufærdighedskrænkelser.

Strafferetlige regler – Aflytning

§ 263 stk. 2, nr. 2.

- Bestemmelsen kriminaliserer den der ved hjælp af et apparat hemmeligt aflytter eller optager udtalelser fremsat i enrum, telefonsamtale, eller anden samtale mellem andre eller forhandlinger i et lukket møde, som den pågældende ikke selv deltager i, eller hvortil den pågældende uberettiget har skaffet sig adgang.

Bestemmelsen indebærer, at det normalt vil være forbudt i tilknytning til en TV-overvågning også at aflytte eller optage lyd, medmindre aflytningen eller optagelsen sker med samtykke fra mindst en af deltagerne i den samtale, der aflyttes eller optages.

Persondataskyttelse – Hvad er personoplysninger?

Personoplysninger er enhver form for information, der kan henføres til bestemte personer. Det kan bl.a. være personnumre, lægejournaler, et billede, fingeraftryk eller en stemme.

- Den behandling af personoplysninger, som en TV-overvågning indebærer, er omfattet af reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.
- Optagelse af en telefonsamtale, fx i forbindelse med virksomhedens telefoniske kundeservice, indebærer en behandling af personoplysninger, og er på samme måde omfattet af databeskyttelsesreglerne.

Datarelige krav til behandling

- Kun behandle hvis der er et gyldigt hjemmelsgrundlag, og hvis de overordnede datarelige principper i forordnings artikel 5 er opfyldt.
- Princippet om god **databehandlingsskik** medfører endvidere, at de ansatte skal oplyses om formålet med TV-overvågning/aflytning, og om i hvilke tilfælde optagelserne vil blive gennemgået og eventuelt videregivet til politiet.

Samspelet mellem reglerne

- Lever hvert deres liv, men spiller alligevel sammen.
- En overtrædelse af databeskyttelsesreglerne medfører ikke automatisk, at der også er sket brud på ledelsesretten og kontrolaftalerne.
- Et brud på kontrolaftalerne medfører ikke automatisk, at der også er sket brud på ledelsesretten og eller databeskyttelsesreglerne.

Erstatningsretlige regler-Tort

- Erstatningsansvarslovens § 26-tortserstatning,
- F.eks. Sø og Handelsrettens dom U2008.727/2S, kr. 25.000,
- U2020.1615 H tortserstatning kr. 20.000,-

Hvordan ser fremtiden ud – Har vi de regler vi skal bruge?

- Biometriske data kombineret med TV-overvågning – skræmmeksemplet er Kina
- Data fra mobiltelefoner tilhørende arbejdsgiver
- Optagelser fra PC tilhørende arbejdsgiver
- Optagelser foretaget med Drone eller Satellit
- Teknologier som vi endnu ikke kender til 😊

Sanktioner – Oversigt

- Brud på ledelsesretten og/eller kontrolaftalen, sanktioneres med BOD, jfr. Arbejdsretsloven § 12
- Overtrædelse af straffeloven sanktioneres med bøde eller fængsel.
- TV-overvågningslovens § 5 angiver at overtrædelse af loven kan straffes med bøde
- Overtrædelse af databeskyttelsesreglerne kan straffes med bøde.
- Erstatningsansvarslovens § 26 fastslår, at den der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, ære eller person, betaler den forurettede godtgørelse for tort.